

Ieromonah
SAVATIE BAȘTOVOI

A iubi înseamnă a ierta

ediția a șasea

CATHISHA

O încercare de a înțelege dragostea

DE CÎND mă țin minte am fost frământat de gândul la dragoste. Dragostea mi s-a descoperit măreață și gingașă în persoana mamei mele, așa că pot spune că m-am născut în dragoste și am fost însoțit de dragoste de-a lungul întregii mele vieți. Am suferit de fiecare dată când am simțit că dragostea lipsește.

A nu mai fi iubit, pentru mine, înseamnă a nu mai exista. În copilărie, când făceam vreo răutate, mămica mă împingea ușor cu mâna și îmi spunea: „Du-te de la mine, nu te mai iubesc!” Cine poate spune ce trăiam eu atunci? Abia acum îmi dau seama că atunci mă pogoram în iad, în iadul inimii mele de copil, în iadul în care s-a pogorât Adam după ce a căzut din dragostea lui Dumnezeu. Atunci începea să-mi tremure buza și eu rămâneam țeapăn în fața mamei, cu mâinile în jos, cu pumnii strînși, pînă când îmi făcea semn să vin și

mă lua în brațe. Atunci izbucneam în plîns. Și plîngea și ea. Simțeam că moartea în care m-am cufundat prin refuzul mamei a încetat și mă întorceam la viață prin mărturisirea iubirii ei.

N-am avut parte să mă nasc într-o familie credincioasă, ca să fiu educat în dragostea lui Dumnezeu, dar Dumnezeu a avut grijă ca încă din primele zile ale vieții mele conștiente să înțeleg că fără dragoste nu se poate nimic. Tot ce există există din dragoste și pentru dragoste. În măsura în care iubim, ne umplem de rost și ne aflăm locul în această lume făcută de Dumnezeu.

Dragostea pe care o revărsăm asupra oamenilor este ca o lumină care descoperă lucrurile aflate pînă atunci în întuneric. Prin iubire cunoaștem și vedem pe celălalt în adevărata lui lumină. Numai iubirea este văzătoare. Dacă cineva vrea să știe ce înseamnă să fii văzător cu duhul, trebuie să știe că asta înseamnă să iubești.

Cînd iubești, pînă într-atît te dăruiești, pînă într-atît dorești să intri în voia celui iubit, încît ajungi să te identifici în gîndurile lui, să-l retrăiești în propria ta inimă, în propriul tău trup, în propria ta răsufare, încît cel iubit dintr-odată ți se descoperă, în întregimea sa, în tine însuși, ca tine însuși.

Iubirea se îmbracă în cel iubit ca într-o haină. În această identificare ne descoperim unii pe alții în Hristos. Aceasta este starea din care Apostolul Pavel a pu-

tut să zică: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos în mine.” În iubire Hristos Se descoperă în trupurile și în sufletele noastre și noi simțim că aparținem numai Lui. Iubirea este atotcuprinzătoare și sufletul simte că numai moartea o poate descoperi [revela] în măreția și în lumina ei nesfârșită, moartea ca pecete a dăruirii totale și fără de întoarcere, așa cum ni s-a descoperit în jertfa lui Hristos pe Cruce.

De aceea nu este dragoste mai mare decât a-ți pune viața pentru aproapele tău, decât a muri. Nici Înțeleptul Solomon n-a găsit să compare dragostea cu altceva decât cu moartea, când zice că „dragostea ca moartea e de tare” (*Cîntarea cîntărilor*). Ne punem viața pentru aproapele nostru ori de câte ori iertăm celor ce ne greșesc. A ierta înseamnă a renunța la tine însuși, la dreptul tău, la dreptatea ta pentru a îndreptăți pe cel ce ți-a greșit, înseamnă să mori tu pentru a lăsa pe altul să trăiască.

Cu alte cuvinte, a ierta înseamnă să reîntorci la viață, să dăruiești viață. În aceasta ne facem asemenea cu Dumnezeu.

Ca să înțelegem mai bine ce facem atunci când iertăm, trebuie să avem în minte parabola evanghelică despre femeia prinsă în adulter. De fiecare dată când nu iertăm – ucidem cu piatra inimii noastre, dar când iertăm – dăruim viață. Ce măreț lucru este a ierta!

În strădania mea de a înțelege dragostea și de a o explica, la un moment dat am înțeles, în adîncul făpturii mele stăpînite de moarte și de păcat, că prin nimic nu mi s-a descoperit mai mult, mai desăvîrșit, mai aproape și mai pe înțeles iubirea lui Dumnezeu decît prin iertarea pe care mi-a dăruit-o și mi-o dăruiește. Niciodată nu m-am simțit mai iubit, mai fericit, mai nou, mai deplin, mai puternic și totodată mai cuminte și mai smerit decît atunci cînd am fost iertat pentru greșalele mele.

Totodată, căutînd să împlinesc porunca Acestui Dumnezeu plin de iertare – aceea de a ierta la rîndul meu pe aproapele meu –, mi-am dat seama cît de greu îmi vine să iert, cîtă durere și cîtă renunțare trebuie să simt, durere care mă apropie de moarte, care mă omoară pe mine pentru a da loc celuilalt să trăiască. Atunci am zis că a iubi înseamnă a ierta, a ierta nu o faptă care este sau ni se pare greșită, ci a ierta adînc și neconținut, a ierta o dată și pentru totdeauna tot răul care se ridică împotriva noastră, avînd întotdeauna vie revelația durerii și a stricăciunii în care s-a adîncit făptura prin despărțirea de Dumnezeu.

Gîndurile pe care le-am încălzit în inima mea, gînduri care mi-au ajutat să ies din deznădejdea care de multe ori mă cuprinde și să mă repună în fața lui Dumnezeu după fiecare cădere, le-am împărtășit în cele cî-

teva conferințe pe care le-am rostit în diferite locuri la invitația celor care au ținut să mă audă. Mărturisesc disconfortul și jena pe care le am atunci când sînt rugat să vorbesc unei adunări, jenă care nu vine decît din conștientizarea faptului că nu sînt un bun vorbitor și că mulți pleacă dezamăgiți după ce mă aud, lăudînd cărțile pe care zic că le scriu mult mai bine. Trebuie să recunosc că sînt un rob al stărilor mele sufletești, că nu-mi fac niciodată „temele” (că nu mi le făceam nici la școală) și că merg în fața lumii ca în fața plutonului de execuție, neștiind dinainte ce voi spune. Mi-am dat seama că atunci cînd vorbesc văd virgulele și aliniatele și am în fața ochilor minții o coală albă de hîrtie A4.

Mă consolez cu faptul că totuși nu sînt un om politic, nici orator de profesie, nici actor și că zic ceea ce zic din preaplinul inimii, crezînd ceea ce zic. Nu pot să nu descopăr aici că ceea ce am vorbit am făcut-o cu gîndul ascuns de a aduna după aceea totul într-o carte. Acum mă bucur să redau hîrtiei cuvintele vorbite, de unde au fost „luate”, căci așa ele apar mai limpezi și mai ușor de urmărit, deși nu sînt decît o stenogramă a discursurilor pe care mie însumi nu-mi place să le reaud. Îmi rămîne să regret numai faptul că oamenii păstrează aceste înregistrări și le dau de la unii la alții.

Mă bucur mai ales că ceea ce am avut de împărtășit la acest moment al vieții mele nu este o simplă experi-

ență personală, ci că am putut să spun cuvinte pe care de-a lungul a șase ani le-am auzit în chilia Părintelui nostru Selafiil de la Noul Neamț. Așa socotesc că s-a împlinit cuvântul Mântuitorului, Care a zis că cele ce le-am auzit la ureche vor fi vestite de pe acoperișurile caselor. De fapt, tot ce am spus nu este decât o meditație asupra cuvintelor Părintelui Selafiil – pe care le rostea tot timpul, aproape neschimbate, ca Evanghelistul Ioan –, așa cum le-am înțeles eu pînă acum.

Mulțumesc tuturor celor care m-au ajutat să fac această carte, trimițându-mi înregistrările sau descăr-cîndu-le pe hîrtie.

Conferințele cuprinse în carte s-au făcut la invitația filialelor ASCOR din localitățile în care am conferențiat, cu binecuvîntarea episcopului locului.

Am o bucurie cuminte și oarecum simțul unei datorii împlinite punînd înainte această carte. Am vrut ca prin tot ce am zis și am scris să laud și să descopăr în fața lumii dragostea lui Dumnezeu, așa cum mi s-a descoperit ea mie, în negrăita Lui bunătate.

Ieromonah Savatie Baștovoii

Puterea tămăduitoare a iubirii¹

DE IUBIRE sînt legate toate poruncile lui Dumnezeu. Atunci cînd Mîntuitorul a fost întrebat de un oarecare cărturar care este cea dintîi poruncă din Lege, i-a răspuns: „Să iubești pe Dumnezeul tău din tot cugetul tău, din tot sufletul tău și din toată puterea ta, și pe aproapele tău ca pe tine însuși.” Toată Evanghelia este o poveste de iubire.

Toată viața noastră se construiește și poate avea un rost doar pornind de la iubire și sfîrșind în iubire.

Cu toate acestea, este foarte greu să vorbești despre iubire. Este greu nu pentru că iubirea ar fi grea, ci pentru că noi, prin cădere, ne-am îndepărtat atît de mult de ea, încît cu anevoie mai înțelegem despre ce este vorba. Atît de mult ne-am îndepărtat de Dumnezeu și de starea noastră normală, aceea de a iubi, încît iubirea,

¹ Cuvînt rostit în amfiteatrul Facultății de Litere a Universității din Bacău, pe 15 decembrie 2005.